

Tale ved tildeling av Fritt Ords Honnør 27. mai 2020

Sara Johnsen og Pål Sletaune

«Her en mikrofon; snakk! Fortell om hvor staven brakk.»

«Ta en penn – skriv! – gjerne privat. Fra eget liv.»

«Syng om de som tapte og de som ikke fikk, om krig og nød og politikk!»

«Om fett i melk, miljøgift i poteten,»

«Dyrk og bruk for all del ytringsfriheten!»

Kjære twitrere og sladrehanen,

Kjørelærer og handelsbanken,

Ryktemakerinne og dramaqueenen,

De på gamle hjem og den nye vinen.

Poeter, diktere og forfattere –

virkelighet eller fantasi

ikke alltid lett å si, men ikke ti

kom med det,

for vi kan diskutere og analysere og kritisere

bok, film eller TV-serie

Men ...

i denne TV-serien 22. juli,

så skulle fortellingen vår stemme

med sannheten som mange helst vil glemme

Unge døde kropp

Pauserom med kaffekopper

Politimenn som venter

Regnestykker og konsulenter

Høyreekstremer konspirasjonsteorier

Telefoner som lyser på Utøyas stier

historien om de som løfter

de som bærer

som skriver, oppdager og lærer

om buksene som blir fulle av blod

Det skulle fortelles i seks episoder, ha tittel og driv.

Karakterene måtte engasjere, ha liv

Budsjettet ble stort, fiksjon koster penger

Vi må kle opp de 3000 statistene vi trenger

Dramaserien skal fortelle om noe virkelig
Men med fiksjonens virkemidler
Og de virkemidlene er løgnaktige
For de skal skjerpe konsentrasjonen
Få deg til å se
Lytt
Følg med
Hør musikken, se det klippet med kistene og den kryssende trikken
Den lille gutten på skolen
Han gråter ekte tårer der på stolen
For han har mistet søsteren sin
Og det er sant at noen mistet søsteren sin,
Men det var ikke han – det var en annen gutt, et annet sted
Men du
Følg med, se
For dette er sant.

Dramaserie 22. juli
Er ikke historien om 22. juli
Kan ikke bli eller bære
annet enn en liten brikke
i puslespillet historien kan være
for de som prøver å sette hendelsene sammen.
Derfor takker vi for all tillit
Fra de som delte sine erfaringer,
hemmeligheter og åpnet sine sår
Og stolte på fortellingens kraft
– at hvis hun og han og hun berøres
av dette som nesten ikke kan forstås
selv om det høres.
Så er det verdt det.

Pål Sletaune:

TV-serien vi har laget prøver å belyse terroren ved å følge mennesker som kommer i berøring med hendelsen gjennom sitt arbeid. Serien er basert på ekte menneskers opplevelser, våre karakterer er sammensatt av disse menneskenes erfaringer og gestalter på den måten et slags kollektivt minne om 22. juli.

Fravær av terroristens perspektiv er ikke valgt av berøringsangst, men fordi vi tror at det ikke nødvendigvis er slik at det er terroristen som er den viktigste å belyse i en terrorhandling. Vi ville snu perspektivet bort fra han og mot systemene som han ønsket å ødelegge. (I en klassisk fortelling finnes det en ond antagonist og en god protagonist som kjemper mot hverandre, men virkeligheten er ikke sånn, og denne serien skulle være så lik virkeligheten som mulig.)

Vi vil benytte anledningen til å takke alle som har bidratt til denne produksjonen – skuespillere, fagfolk, våre produsenter Ivar Køhn, Elisabeth Tangen og Per Engebretsen. Vi vil også takke vår familie og venner for alle samtaler vi har hatt om 22. juli de siste 8 årene.

For oss som filmskapere er dette den viktigste prisen vi noen gang har fått, fordi det viser at drama **kan** og **må** være en viktig del av samfunnsdiskursen og ikke bare tilhøre mediernes underholdningsbilag.